

Gemeentelijk reglement betoelaging aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen

Goedgekeurd in gemeenteraadszitting van 15 december 2003

Artikel 1

- §1: De gemeente kent binnen de perken van de jaarlijks voorziene middelen op de begroting toelagen toe voor de aanleg en het onderhoud van kleine landschapselementen, volgens hiernavolgende modaliteiten.
- §2: St.-Martens-Latem beoogt met het toekennen van toelagen voor de aanleg en het onderhoud van kleine landschapselementen de eigenheid, de ecologische- en de ruimtelijke kwaliteiten van de verschillende landschapsentiteiten op haar grondgebied te behouden en te versterken. De gemeente erkent de taak die onder meer de landbouwers vervullen als beheerders van het landschap en voorziet om die reden een financiële tegemoetkoming.

Definities

Artikel 2

Onder de kleine landschapselementen die in dit reglement in aanmerking komen worden begrepen

- 1°) Bomenrijen: - lijnvormige aanplant van streekeigen hoogstambomen.
- lijnvormige aanplant van streekeigen knotbomen.
- 2°) Hoogstamboomgaarden: verzameling hoogstamfruitbomen (minimum stamhoogte 2 meter) in recht of willekeurig verband.
- 3°) Houtkanten: lijnvormige aanplantingen van streekeigen bomen en heesters die door periodiek kappen geëxploiteerd worden. De soorten beschikken over de eigenschap om nieuwe loten te vormen.
- 4°) (Veedrink)poelen: natuurlijk of kunstmatig aangelegde waterplas of vijver in grasland.
- 5°) Kavelsloten: alle niet gerangschikte waterlopen.
- 6°) Natuurvriendelijke inrichting van een waterloop: bij de aanleg, hetzij bij het onderhoud van een kavelsloot kansen scheppen voor de ontwikkeling van water- en/of verlandingsbegroeiingen, zoals plas- of drasbermen en flauwe taluds.

Artikel 3

Onder bevoegde ambtenaar wordt verstaan de ambtenaar aangeduid door het College van Burgemeester en Schepenen voor de toepassing van dit gemeentereglement.

Toepassingsgebied

Artikel 4

De toelagen worden verstrekt binnen de 'groene en gele bestemmingen' van het gewestplan of binnen vergelijkbare bestemmingen van een bijzonder plan van aanleg of een ruimtelijk uitvoeringsplan.

Artikel 5

De volgende gevallen komen niet in aanmerking voor betoelaging:

- randbeplantingen van siertuinen;
- groenschermen in bouw- en milieuvergunningen;
- voorwaarden die het onderwerp uitmaken van een natuurvergunning;
- heraanplantingen als voorwaarde van een kapvergunning;

Artikel 6

- §1: **Beroepslandbouwers kunnen slechts toelagen verkrijgen voor aanleg of onderhoudswerken waarvoor geen beheerovereenkomst met het Vlaamse gewest kan worden afgesloten.**

§2: (opgeheven)

Aanleg en onderhoud houtige elementen

Artikel 7 Aanleg

§ 1: Om voor betoelaging bij aanplant of aanleg in aanmerking te komen, moeten de landschapselementen aan de volgende criteria voldoen.

1° **Bomenrijen:**

- minimum 5 stuks
- plantafstand: 7 – 10m
- stamomtrek: minimum 8/10

2° **Knotbomen:**

- minimum 5 stuks
- plantafstand: 5 – 7m
- stamomtrek bewortelde poten: minimum 8/10 (cm)
- stamomtrek niet-bewortelde poten (wilgen): 25 cm

3° **Hoogstamboomgaarden:**

- minimum 5 stuks
- plantafstand 7 – 10m
- stamomtrek minimum 8/10
- in graas- of hooiweide

4° **Houtkanten:**

- lengte minimum 25 strekkende meter
- breedte minimum 2 meter
- plantafstand 1m; bij dubbele rij 1m tussenafstand (driehoeksverband)
- hoogte minimumformaat 60-80 cm

§ 2: Voor de aanplant van houtige elementen mag er uitsluitend gebruik gemaakt worden van de soorten van de lijst in bijlage I.

§ 3: Bomen worden geplaatst tussen 15 november en 15 april; bosplantsoen tussen 15 oktober en 1 mei.
Er mag niet geplaatst worden bij aanhoudende vorst of sneeuw.

Artikel 8 Onderhoud

Om voor de betoelaging voor onderhoud in aanmerking te komen moeten de landschapselementen aan de volgende criteria voldoen:

1° Knotbomen minstens 5-jarige takken

2° Houtkanten minimum 20 strekkende meter en 7-jarig hout. Randzones mogen eventueel 1x/jaar gemaaid worden indien het maaisel wordt afgehaald

Veedrinkpoelen

Artikel 9

§ 1: Om voor betoelaging voor aanleg en onderhoud van veedrinkpoelen in aanmerking te komen, moeten deze aan de volgende criteria voldoen.

- oppervlakte maaiveld 25 – 150m² wateroppervlak
- de poel wordt onderhouden volgens de in bijlage II opgenomen technische richtlijnen
- het waterpeil moet worden hooggehouden met op het diepste punt van de poel een waterdiepte tussen 0.5m (zomer) en 1.5m.
- verlanding moet worden voorkomen
- er mogen geen dieren uitgezet worden (eenden, ganzen, vissen enz.)

- er mogen geen waterplanten aangeplant worden
- biociden en meststoffen mogen niet gebruikt worden binnen een straal van 5m rond de poel;
- het water van de poel mag enkel gebruikt worden voor het drinken van vee.

§ 2: Voor het onderhoud gelden de technische richtlijnen in bijlage II. De eerste toelage voor onderhoud kan ten vroegste 5 jaar na de aanleg verkregen worden. De beheerswerken dienen te worden uitgevoerd tussen 1 september en 15 oktober

Natuurvriendelijke inrichting van kavelsloten

Artikel 10

Om in aanmerking te komen voor de toelage natuurvriendelijke inrichting van kavelsloten dient de inrichting te gebeuren volgens de criteria zoals beschreven in bijlage III.

Toelagen

Artikel 11

De toelagen voor aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen worden als volgt vastgesteld:

§ 1: Aanleg	1°	Hoogstammig beworteld plantgoed	20 euro per boom (excl. wilgensoorten)
	2°	Niet bewortelde poten	5 euro per poot
	3°	Houtkanten	0,75 euro per plant
	4°	Veedrinkpoelen	< 100m ² : 400 euro; > 100m ² : 500 euro
	5°	Kavelsloten	één zijde: 5 euro per meter; twee zijden 8 euro per meter
§ 2: Onderhoud	1°	Knotbomen	12,50, hetzij 25 euro per boom afhankelijk van de grootte
	2°	Houtkanten	8 euro per meter
	3°	Veedrinkpoelen	< 100m ² : 100 euro; > 100m ² : 150 euro

Algemene bepalingen

Artikel 12

§1: Aanvragen worden gericht aan het College van Burgemeester en Schepenen, dorp 1, 9830 St.-Martens-Latem, volgens voorgedrukt formulier bijlage IV.

§2: De aanvrager voegt een kopie van een topografische kaart met de exacte ligging van het landschapselement bij. Indien nodig wordt ook een situatieschets waarop de afstanden worden weergegeven, bijgevoegd.

Artikel 13

De aanvrager dient gerechtigd te zijn tot het verrichten van het aanleg of onderhoudswerk. Bij twijfel of betwisting omtrent eigendoms- pacht- en/of huurrechten, houdt het College zich het recht de aanvraag te weigeren.

Artikel 14

De aanvragen dienen in overeenstemming te zijn met de geldende reglementering, vergunningsstelsels en gebruiken. Geldende afstandsregels dienen in acht genomen te worden.

Artikel 15

Het College heeft het recht bijkomende informatie te vragen of bijkomende voorwaarden op te leggen.

Artikel 16

§1: Als de aangevraagde werken uitgevoerd zijn, dient de aanvrager de bevoegde ambtenaar te verwittigen. Indien het gaat over de aanplant van houtige elementen dient een kopie van het aankoopbewijs overgemaakt te worden. Na de vaststelling door de gemeentelijke diensten dat de werken conform de collegebeslissing gebeurd zijn, zal

tot uitbetaling overgegaan worden. Is de uitvoering gebrekkig, onvolledig of afwijkend van het goedgekeurde aanvraagdossier, dan kan de toelage worden verminderd, uitgesteld of geweigerd.

- §2: Op vraag van de bevoegde ambtenaar dient de beheerder hem of haar naar de betrokken percelen te begeleiden. De beheerder dient alle inlichtingen noodzakelijk voor de controle te verstrekken. De bevoegde ambtenaar heeft het recht om de betrokken percelen te betreden, om de nodige vaststellingen betreffende de aanvraag te doen.

Artikel 17

- §1: De aanvrager verbindt er zich toe de kleine landschapselementen gedurende een termijn van minstens 10 jaar, met stilzwijgende verlenging van 7 jaar in stand te houden.
- §2: De verbintenis vervalt bij overlijden van de aanvrager, bij blijvende en volledige arbeidsongeschiktheid, of bij de overdracht van gronden.
- §3: De aanvrager dient de nodige maatregelen te nemen om het landschapselement waarvoor toelage werd verkregen in stand te houden. Wat de houtachtige elementen betreft, dienen de dode en slecht gevormde exemplaren vervangen te worden. Indien nodig wordt bescherming aangebracht tegen vraat van wild of vee. Elementen waarvoor onderhoudssubsidie bekomen werd en die door of na het onderhoud afsterven dienen in het eerstvolgende plantseizoen door een nieuwe aanplant vervangen te worden. Enkel wanneer het landschapselement in het eerste jaar na aanplant getroffen wordt door uitzonderlijke weersomstandigheden, zal het College na aanvraag, een tegemoetkoming voor hetzelfde landschapselement in overweging nemen.
- §4: Bij gebreken in de instandhouding of bij niet naleving van de in dit reglement opgelegde voorwaarden kunnen reeds betaalde toelagen geheel of gedeeltelijk teruggevorderd worden. De terugvordering is eisbaar zonder ingebrekestelling.

Artikel 18

- §1: Er mag geen vuur gemaakt worden binnen een straal van 10 meter van het landschapselement waarvoor toelage verkregen werd.
- §2: Het gebruik van biociden en meststoffen dient zodanig te gebeuren dat er geen schade wordt veroorzaakt aan het kleine landschapselement.

Artikel 19

Wanneer er genetisch streekeigen plantmateriaal beschikbaar is, is de aanvrager verplicht dit te gebruiken en dient een certificaat bijgevoegd te worden. De toelagen zullen dan, indien nodig, herzien worden.

Artikel 20

De besluiten gemeenteraad dd. 6 december 1999 en 19 november 2001 houdende goedkeuring en aanpassing aan de euro van het gemeentelijk reglement betoelaging aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen worden opgeheven.

BIJLAGE I

STREEKEIGEN BOMEN EN HEESTERS

BOMENRIJEN

- Alnus glutinosa	Zwarte els
- Fagus sylvatica	Gewone beuk
- Fraxinus excelsior	Gewone es
- Prunus avium	Zoete kers
- Quercus robur	Zomereik
- Tilia cordata	Kleinbladige / Winterlinde
- Sorbus aucuparia	Wilde lijsterbes

KNOTBOMEN

- Salix alba	Schietwilg
- Salix fragilis	Kraakwilg
- Alnus glutinosa	Zwarte els
- Fraxinus excelsior	Gewone es
- Quercus robur	Zomereik
- Populus canadensis	Canadapopulier

HAGEN

- Crataegus monogyna	Eénstijlige meidoorn
- Carpinus betulus	Haagbeuk
- Ligustrum vulgare	Wilde liguster
- Ilex aquifolium	Hulst

HOUTKANTEN

Hoofdsoorten

- Crataegus monogyna	Eénstijlige meidoorn
- Alnus glutinosa	Zwarte els
- Quercus robur	Zomereik
- Salix caprea	Bos / Waterwilg

Nevensoorten

- Betula pendula	Ruwe berk
- Betula pubescens	Zachte berk
- Carpinus betulus	Haagbeuk
- Cornus sanguinea	Rode kornoelje
- Corylus avellana	Hazelaar
- Cytisus scoparius	Brem
- Fraxinus excelsior	Gewone es
- Ligustrum vulgare	Wilde liguster
- Prunus avium	Zoete kers
- Prunus padus	Europese vogelkers
- Prunus spinosa	Sleedoorn
- Frangula alnus	Vuilboom / Sporkehout
- Ribes rubrum	Aalbes
- Rosa canina	Hondsroos
- Rubus fruticosus	Gewone braam
- Salix aurita	Geoorde wilg
- Salix cinerea	Grauwe wilg
- Salix viminalis	Katwilg
- Sambucus nigra	Gewone vlier
- Sorbus aucuparia	Lijsterbes
- Tilia cordata	Kleinbladige / Winterlinde
- Ulmus minor	Gladde iep
- Viburnum opulus	Gelderse roos

Cultivars die werden geselecteerd omwille van louter esthetische waarden, zoals bijvoorbeeld bladkleur en groeiwijze worden niet toegestaan!

Vermelding van de Latijnse naam is verplicht!

BIJLAGE II

TECHNISCHE RICHTLIJNEN BIJ DE (HER)AANLEG EN HET ONDERHOUD VAN POELEN

(art. 22, 1°, van het ministerieel besluit van ... betreffende het sluiten van beheersovereenkomsten ter uitvoering van de verordening (EEG) nr. 2078/92 van de Raad van 30 juni 1992).

1. De aanleg of heraanleg van poelen

Voor de aanleg of heraanleg van poelen gelden de volgende technische richtlijnen:

- Men graaft of hergraaft de poel in het najaar (september – oktober). Bij het hergraven spaart men een deel van de bestaande water- en oeverbegroeiing.
- Men graaft de poel zo diep uit dat de waterdiepte ten minste 0,5 meter bedraagt in de zomer.
- De oevers van de poel legt men glooiend aan. Voor de glooiende oevers kiest men een flauwe helling (minimaal 1/3 of 1/4). Het beste is een helling die doorloopt onder water; de oever onder water dient iets flauwer te hellen dan boven water om stabiel te blijven. Als de ruimte voor de (her)aanleg van de poel te beperkt is, is het beter aan de zonzijde (de noordelijke oever) een helling aan te leggen en de andere kant steil te houden.
- Als een glooiende oever niet mogelijk is, kan men de oever afwerken met een getrapt profiel, met trappen om de 0,5 meter. Eventueel legt men een plas- en drasberm aan, die 0,1 tot 0,5 meter onder het gemiddelde waterpeil wordt uitgegraven en die horizontaal wordt afgewerkt met een minimale breedte van 1 meter. Als er geen ruimte is voor een plas- en drasberm over de hele omtrek van de poel, kan men op dezelfde manier plaatselijk ondiepe, onder water staande plekken maken in de oever.
- De oeverlijn wordt onregelmatig aangelegd.
- Men beschermt de oevervegetatie over ten minste de halve omtrek van de poel. Hiervoor plaatst men een afsluiting met prikkeldraad op een afstand van 1 tot 1,5 meter van de rand van de poel. Wat gebruikt van meststoffen en biociden betreft, wordt de beschermingsstrook van 5 meter in acht genomen.
- Grote aantallen bomen en struiken langs de oevers worden beter vermeden. Een enkele struik kan men uiteraard behouden als schuilplaats voor dieren. Indien er toch meer beplanting aanwezig is, dient deze aan de noordelijke oever gelegen te zijn zodat er geen overvloedige schaduw op de poel valt.

2. Het onderhoud van poelen

- Om dichtgroei van poelen te voorkomen, verwijdert men regelmatig de waterplanten en het dode organisch materiaal uit het water (= schonen). Afhankelijk van de afmetingen, de vorm, de ligging, enzovoort van de poel, kan schonen om de paar tot om de tientallen jaren nodig zijn. In alle gevallen is het, het meest aangewezen te schonen met handkracht door middel van een haak of beugel. Men schoont in het najaar van 1 september tot 15 oktober. Per keer geeft men maximaal de helft van de poel een beurt en de andere helft enkele jaren later. Men legt de vrijgekomen plantenresten eerst op de oever te drogen om eventueel meegeschepte dieren de kans te geven naar het water terug te keren. Om voedselverrijking van het water te voorkomen, voert men de vrijgekomen plantenresten ten slotte na twee tot drie dagen af.
- Om verlanding van poelen te voorkomen, is het nodig ze regelmatig opnieuw op diepte of profiel te brengen door slib te verwijderen tot op de harde bodem (= uitbaggeren). Tussen twee baggerbeurten ligt een periode van ten minste vijf jaar; in elk geval dient men minder vaak te baggeren dan te schonen. Voor het uitbaggeren gelden in beginsel dezelfde richtlijnen als voor het schonen. Men baggert bij voorkeur met handkracht, met baggerbeugel. Het gebruik van een baggerpomp, knijperbak, een zuigboot, enzovoort zijn af te raden omdat ze zeer sterk ingrijpen op het watermilieu.
- De begroeiing rond poelen (riet, moerasvegetatie, bomen en struiken) kan men regelmatig verwijderen. Ook hier verwijdert men slechts een deel; van de begroeiing per keer met als doel een vergaande successie in de begroeiing tegen te gaan. Met het maaien en het afvoeren van het maaisel wacht men ten minste tot na het broedseizoen, dus niet voor 15 juni. Houtige begroeiing zet men af in de periode van 1 november tot 1 maart. Men verwijdert doorgans het vrijgekomen hout voor 15 maart. Een kleine houtstapel, als schuil- en overwinteringsplaats voor dieren kan eventueel ter plaatse blijven.
- Bij het onderhoud van poelen voegt men geen kalkhoudende stoffen zoals krijt of verpulverde zandsteen aan het water toe om verzuring tegen te gaan, behalve eventueel als het gaat over een kunstmatige verzuring (niet bij van nature zuur water).
- Men ziet af van het uitzetten van vissen of andere organismen in de poelen.

Bijlage III

TECHNISCHE RICHTLIJNEN VOOR NATUURVRIENDELIJKE INRICHTING VAN KAVELSLOTEN

De aanleg van een plas- of drasberm

Een plasberm is een natte oeverstrook die langs de eigenlijke watergang wordt aangelegd. Meestal worden plasbermen tot op 10 – 50cm onder het gemiddelde waterpeil uitgegraven. Omdat zo'n strook geen functie heeft voor de doorstroming, is er ruimte voor het laten ontstaan van een verlandingsbegroeiing. Een plasberm is vooral geschikt voor de ruigere oeverbegroeiingen.

Een tweede mogelijkheid is de aanleg van een drasberm. Dit is een zelfde soort oeverstrook, alleen ondieper, maximaal 10cm boven het gemiddelde waterpeil. Een drasberm is geschikt voor het ontwikkelen van natte graslandbegroeiingen.

Een bijkomend voordeel van plas- en drasbermen is dat ze veiliger zijn dan traditionele oevers. Kinderen kunnen niet zomaar in het diepe water vallen.

Bij de aanleg van plas- en drasbermen zijn enkele punten van belang:

- Hoe breder plas- en drasbermen, hoe meer ruimte er is voor een gevarieerde begroeiing. Een breedte van 1 meter kan echter al goede resultaten opleveren.
- Plas- en drasbermen worden doorgaans horizontaal afgewerkt. Dit is voor een aannemer gemakkelijk uit te voeren.

Het aanbrengen van kleine hoogteverschillen kan de variatie bevorderen. Na verloop van tijd zal het water het profiel enigszins aanpassen. De overgang van plasberm naar dieper water zakt wat in en wordt minder scherp. Voor de stabiliteit van de oever en het watervoerend vermogen van de watergang is dit geen probleem. De begroeiing wordt er gevarieerder door.

- Soms is er niet voldoende ruimte voor een plas- of drasberm over de hele lengte. Probeer dan plaatselijk ondiepe, onder water staande, plekken te maken in de oever. Dit kunnen belangrijke schakels zijn in de ecologische waterinfrastructuur. Veel dieren profiteren van dergelijke ondiepten; voor vissen zijn ze bijvoorbeeld belangrijk als paaiplaatsen.

De aanleg van een flauw talud

Bij de aanleg van een flauw talud wordt de overgang van land naar water zo geleidelijk mogelijk gemaakt. Hierdoor kan een breed scala aan oeverplanten een plaats vinden. Hoe flauwer het talud hoe meer planten je kunt verwachten.

Het aanleggen van een flauw talud kost veel ruimte. Om ruimte te besparen zijn op veel plaatsen de oevers zo steil aangelegd dat een harde oeververdediging noodzakelijk is om inzakking te voorkomen. Ecologisch is zo'n situatie weinig interessant. Streef er daarom in ieder geval naar de oever zo flauw aan te leggen dat een dergelijke verdediging niet nodig is. Op zandgronden betekent dit een profiel van minimaal 1:3 tot 1:4. Op kleigronden is een helling van 1:2 voldoende stabiel. Voor veengebieden geldt een helling van 1:2 tot 1:3. Dit zijn overigens slechts globale richtlijnen. In de praktijk zal steeds per situatie gekeken moeten worden wat mogelijk, wenselijk en nodig is.

Het beste is een helling die doorloopt tot onder water om toch stabiel te blijven. Ook in het water ontstaat er dan een gradiënt. Bedenk daarbij dat een oever onder water gemakkelijk inzakt, waardoor de helling hier iets flauwer moet zijn dan boven water om tocht stabiel te blijven.

Wanneer je maar beperkte ruimte hebt, is het beter om je op één zijde (bij voorkeur de zonzijde) te concentreren en de andere kant steil te houden. Eén brede zone geeft doorgaans een beter resultaat dan twee smalle randen.